

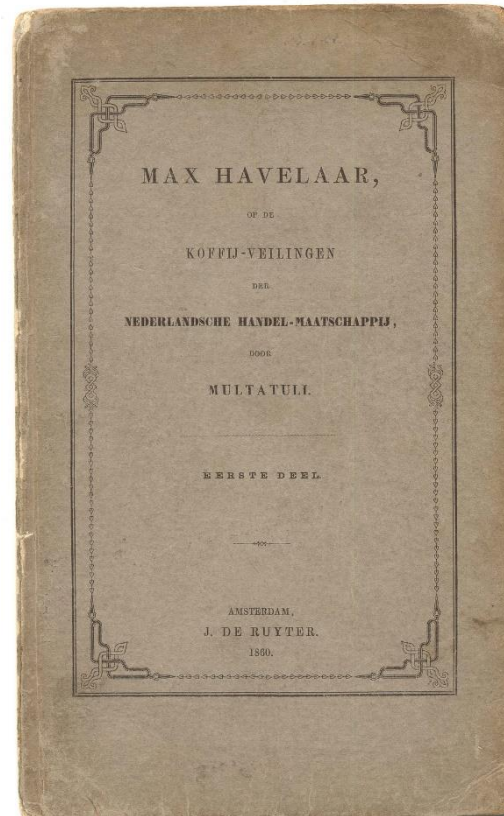
Innovatie potentie van pseudoniemen

Eric Verheul

KeyControls, Radboud Universiteit Nijmegen

Rijksbrede CIO DAG 2020

5 maart 2020

Presentatie op persoonlijke titel

Agenda

- Pseudoniemen en huidige overheid toepassing
- Het BSN en minder verstandige toepassingen
- De 'online identiteit' uit de wet Digitale Overheid
- Toekomstvisie: gebruik pseudoniemen naast BSN
- Het voorziene eID-stelsel kan toekomstvisie realiseren
- Afsluiting

Pseudoniemen en huidige overheid toepassing

- De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) definieert pseudonimisering als:
  - “het verwerken van persoonsgegevens op zodanige wijze dat de persoonsgegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld zonder dat er aanvullende gegevens worden gebruikt”
- De AVG noemt “pseudonimisering” veelvuldig als belangrijke privacy beschermingsmaatregel

Pseudoniemen en huidige overheid toepassing

Praktijk:

- Praktijk is om BSN te vervangen door daarop gebaseerd **pseudoniem**
- Gepseudonimiseerde gegevens mogen geen (in-)direct identificerende gegevens bevatten zoals achternaam, volledige postcode of BSN
- Amerikaanse HIPAA wetgeving vereist dat indirecte identificatie niet mogelijk is tot op ≤ 20.000 individuen

Pseudonimisering in de risicoverevening

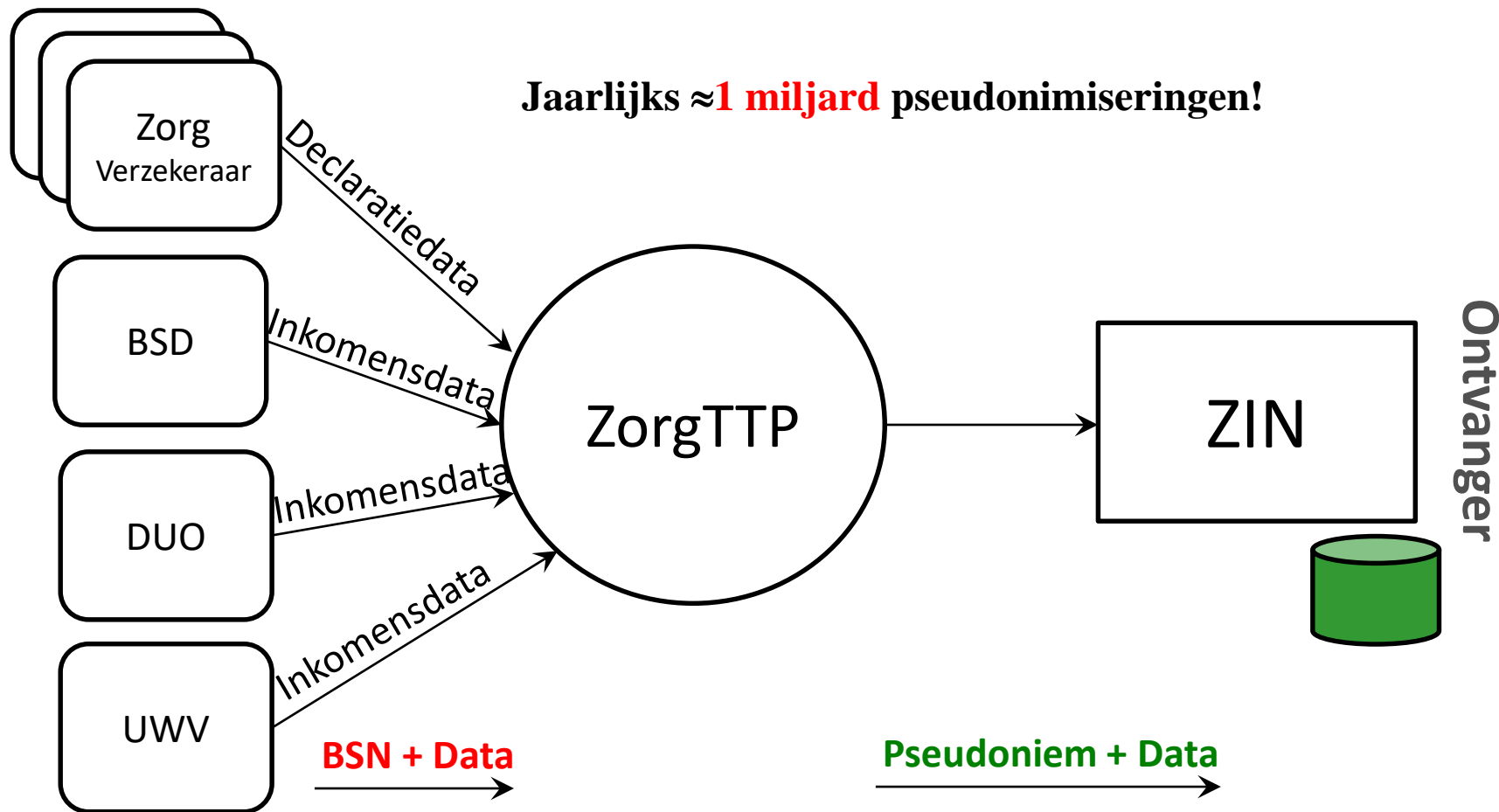
- Praktijk toepassing met jaarlijks $\approx$ 1 miljard pseudonimiseringen
- Zorgverzekeraars mogen niemand weigeren voor de basisverzekering
- Zorgverzekeraars worden daarom gecompenseerd voor risicogroepen (zoals bijvoorbeeld ouderen en chronisch zieken) via de *risicoverevening* uitgevoerd door het Zorginstituut Nederland (ZIN)
- Zorgverzekeraars leveren declaratiegegevens aan ZIN in *gepseudonimiseerde* vorm
- Declaratiegegevens worden gecombineerd met gepseudonimiseerde inkomensgegevens van de Belastingdienst, UWV en DUO.
- Het BSN wordt vervangen door een daarop gebaseerd pseudoniem door de ZorgTTP (www.zorgttp.nl)
- Opzet levert *compatibele* pseudoniemen, i.e. zelfde ongeacht bron

Pseudonimisering in de risicoverevening

Persoonsgegevens

Gepseudomiseerde Data

Aanbieders

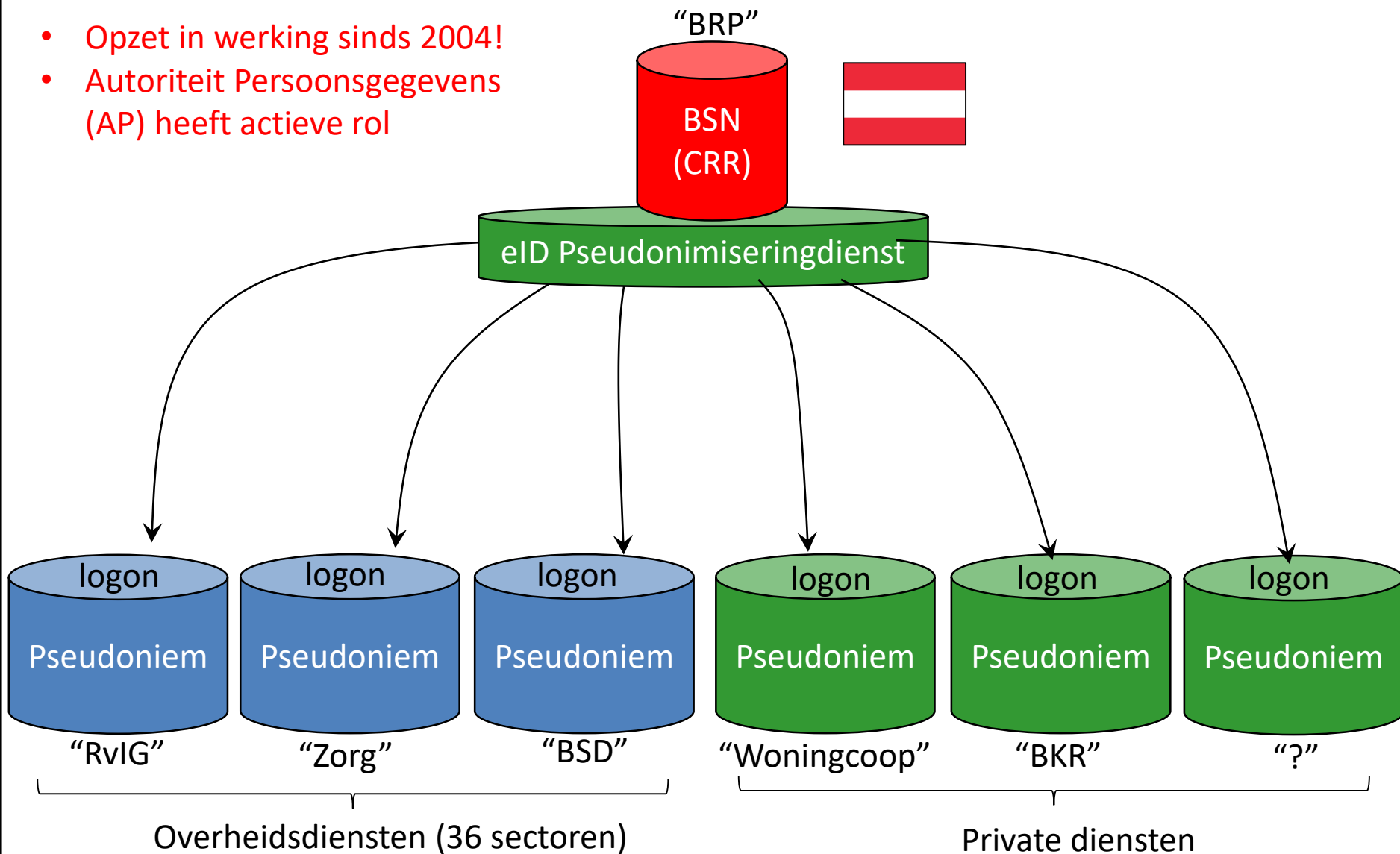
ZI-P-B-AQABAAAABYe3z8pxvyv7Az1JQrR/e9S2oCJKl8VaqA==
Pseudonim voorbeeld

Pseudonimisering in Oostenrijkse gegevenshuishouding

- **Sinds 2004** wordt het Oostenrijkse “BSN” (CRR) alleen nog in hun “BRP” (Basis Registratie Personen) gebruikt
- Alle overheidsdiensten maken gebruik van een “BSN” gebaseerd pseudoniem (“ssPIN”) dat sector specifiek is (36 sectoren)
- Ook private diensten mogen de “BSN” gebaseerde pseudoniemen verwerken; elke private dienst is een eigen sector
- Burgers kunnen aanloggen onder pseudoniem bij dienstverleners
- Uitwisseling van persoonsgegevens tussen overheidsdiensten mag alleen met wettelijke basis en de pseudoniemen voorzien in een harde technische beveiliging
- Bij de invoering in 2004 bleken er verschillende uitwisselingen te bestaan zonder wettelijke basis

Pseudonimisering in Oostenrijkse gegevenshuishouding

- Opzet in werking sinds 2004!
- Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft actieve rol

Het BSN en minder verstandig gebruik

- BSN is nationaal persoonsnummer
- Historie: Fiscaal nummer (1985), Sociaal-Fiscaal (1988), algemeen persoonsnummer overheid (2007), gebruik in zorg (2008)
- AVG stelt geen harde eisen aan nationale persoonsnummers: het Scandinavische “BSN” wordt zelfs bij goksites gebruikt
- Nederlandse (en Tweede Kamer) privacy cultuur lijkt beter aan sluiten bij Oostenrijk/Duitsland dan bij Scandinavië
- In Scandinavië kun je aanloggen met BSN bij goksites dat ook nog eens bestaat uit de samenvoeging van het geboortjaar, geslacht en volgnummer.
- In Scandinavië kun je de belastingaangifte opvragen van je buurman om te kijken of zijn levensstijl wel strookt met zijn belastingaangifte.

Het BSN en minder verstandig gebruik

- Doel BSN is kunnen terugvinden van eerder vastgelegde informatie door een overheidsorgaan. (MvT wet BSN)
- Het BSN moeten alleen gebruikt worden wanneer dat nodig is; als het zonder *kan* dan *moet* dat ook. (MvT wet BSN)
- AP: wettelijke criteria breder gebruik buiten overheid onvoldoende, e.g. door private partijen (MvT wet BSN)
- Oostenrijk toont aan dat overheidsorganen ook *zonder* het BSN kunnen en *dus* dat zouden we eigenlijk dus ook moeten doen
- Nederlands BSN gebruik gaat richting Scandinavië i.p.v. richting Oostenrijk/Duitsland; willen we dat?

Minder verstandig BSN gebruik

BSN op zich niet gevoelig, maar wel in combinatie andere gegevens

Minder verstandig:

- Communicatie richting gemeente door burger (kapotte lantaarnpaal)
- Gebruik BSN in Zorg Verwijsindex: enorme schade bij datalek!

Zorgaanbieder					
BSN	... ..				
	999998870	Bouwman Psychiatrie Almere			
	999998882				Soakliniek Utrecht
	... ..				

Zorg Verwijsindex

Minder verstandig BSN gebruik

BSN op zich niet gevoelig, maar wel in combinatie andere gegevens

Minder verstandig:

- Gebruik BSN in registratie van 'probleemgokkers' bij Kansspel Autoriteit (gebeurt ook niet; er worden pseudoniemen gebruikt)
- Gebruik BSN van *gemachtigde* in de registratie van machtigen is overbodig (gebeurt wel)
- Gebruik in strafrechten (gebeurt niet: StrafrechtKetenNummer)

‘online identiteit’ uit de wet Digitale Overheid

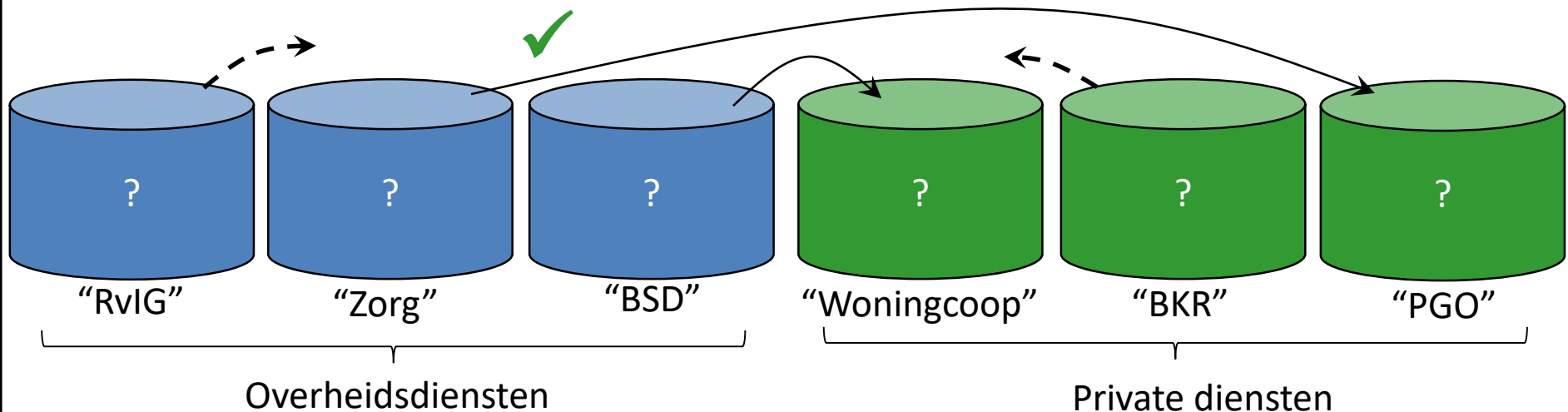
- Wet DO: regelgeving ten behoeve verdere overheid digitalisering
- Omvat taken en verantwoordelijkheden voor identificatie en authenticatie in het publieke domein
- wet DO op 18 februari 2020 aangenomen door Tweede Kamer
- Sterke aandacht BSN privacy/security: “Daarbij geldt dat gebruik van het BSN tot een minimum wordt beperkt en zoveel mogelijk wordt gewerkt met pseudonimisering en versleuteling” (MvT wet DO)

‘online identiteit’ uit de wet Digitale Overheid

- “Online identiteit voorziening” amendement op wet DO van TK-leden Middendorp en Verhoeven ook aangenomen
- Maakt mogelijk dat burgers met toestemming hun overheid persoonsgegevens kunnen delen met andere partijen (ook private!).
- Eigenlijk verruiming AVG portabiliteit beginsel (Artikel 20)
- Omvat allerlei uitdagingen:
  - welke unieke *identifier* gebruiken (BSN?)
  - hoe toestemming sterk faciliteren (echt meer dan “vinkje”)

'online identiteit' uit de wet Digitale Overheid

- "Online identiteit" sluit aan op lopende ontwikkeling gegevensuitwisseling tussen publieke en private diensten.
- Van "Zorg" naar Persoonlijke Gezondheid Omgeving (PGO): MedMij
- Van Belastingdienst naar woningcorporaties (huurverhoging)
- Van Bureau Krediet Registratie naar UWV (starterslening)
- Van Penitentiaire inrichting naar nazorg hulpverlening
- Zonder gebruik BSN onbetrouwbaar, met BSN privacy onvriendelijk

Toekomstvisie: gebruik pseudoniemen naast BSN

- ophouden met BSN gebruik binnen de Nederlandse maatschappij steeds verder te verruimen
- structurele ondersteuning van BSN gebaseerde pseudoniemen naast het BSN
- gegevensuitwisseling mogelijk maken op basis van pseudoniemen, ook tussen publieke en private organisaties
- Ook authenticatie mogelijk maken op basis van pseudoniemen
- kortom: richting Oostenrijk bewegen in plaats van richting Scandinavië

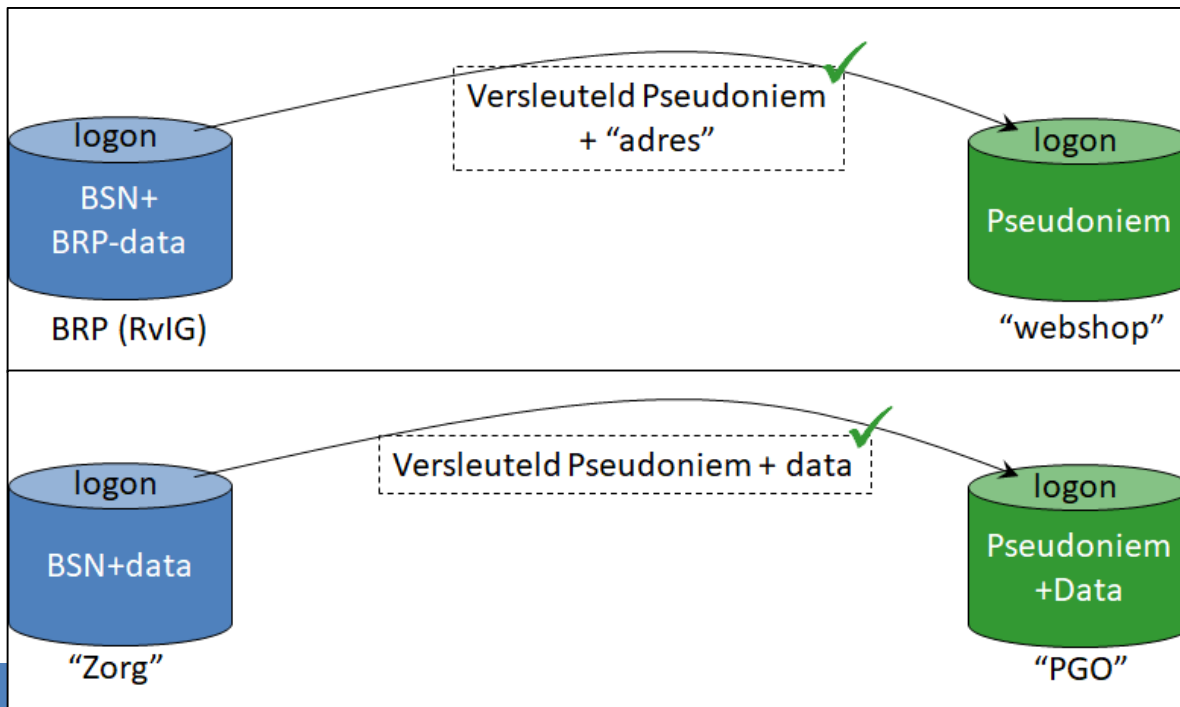

Voorziene eID-stelsel kan toekomstvisie realiseren

- Vanuit BZK/Logius zijn voorzieningen voor authenticatie in het publieke domein ontwikkeld
- Voorzieningen (BSNk) maken het mogelijk om naast het BSN ook met BSN gebaseerde pseudoniemen te werken
- Faciliteert aanloggen met BSN of pseudoniem ook met voorziene private authenticatie middelen
- Gebruikt reeds zelf allerlei pseudonieme dataverzamelingen (inzageregister, geblokkeerde eID-kaarten)

- Zie <https://wiki.bsn-koppelregister.nl/display/DC/3.+Downloads>
- Zie <http://www.cs.ru.nl/E.Verheul/papers/eID2.0/eID%20PEP%201.29.pdf>
(afkomstig van eerste link)

Voorziene eID-stelsel kan toekomstvisie realiseren

- Vanuit BZK/Logius zijn voorzieningen voor authenticatie in het publieke domein ontwikkeld
- Kan betrouwbare gegevensuitwisseling tussen BSN-domein (overheid) naar pseudoniem domein (private) faciliteren, inclusief toestemming op basis van digitale handtekening
- Voorzien voor “eIDAS-uit”
- Kan van de BRP een ‘attributendienst’ van algemeen nut maken.

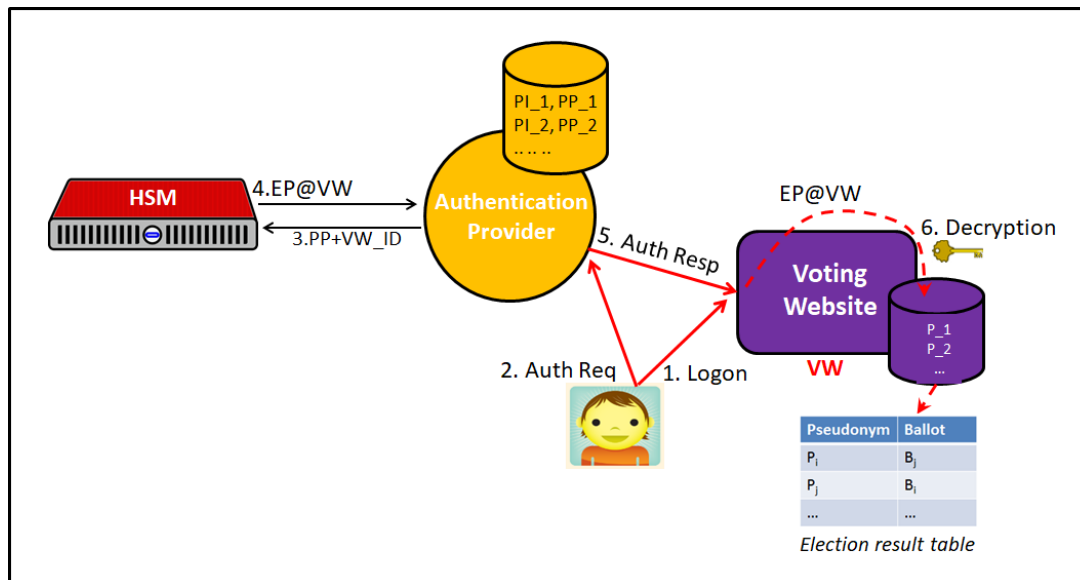
- huidige familienamen;
- huidige voornamen;
- geboortedatum;
- unieke **identificatiecode**

“eIDAS-uit”

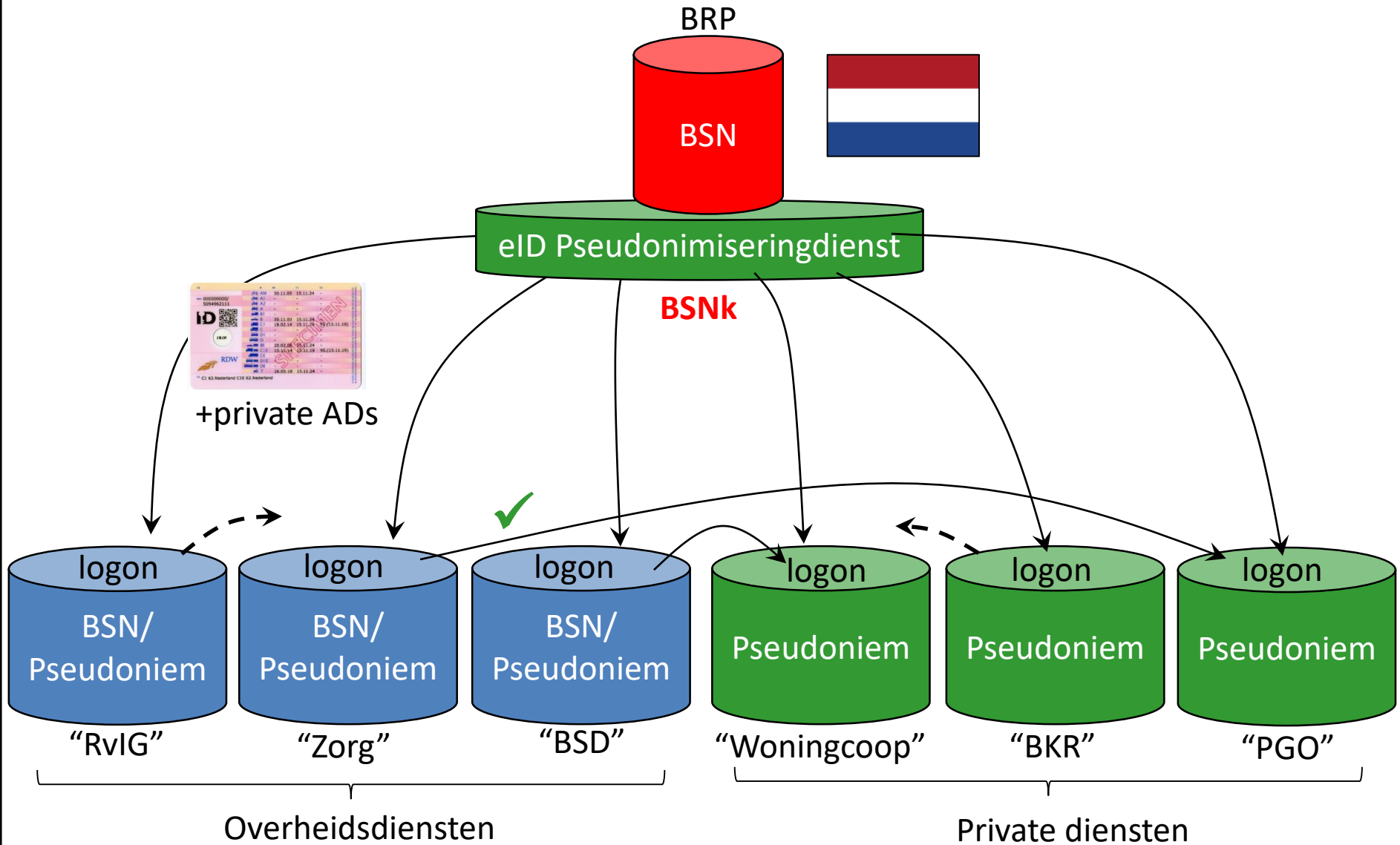

Voorziene eID-stelsel kan toekomstvisie realiseren

- Het eID-‘paradepaardje’ is de eID-functionaliteit (DigiD Hoog) op het rijbewijs (± 4 miljoen!, 35.000 per week); eNIK/paspoort volgen later.
- Maakt (paradoxaal) mogelijk anoniem aan te loggen via DigiD met verstrekking van BSN of pseudoniem aan dienstverlener.
- Faciliteert applicaties mogelijk die nu niet mogelijk zijn om privacy/security redenen zoals elektronisch Stemmen vanuit Buitenland als (triviaal!) beter alternatief voor Stemmen via Post.

Toekomstvisie: gebruik pseudoniemen naast BSN

Afsluiting

- willen we met het BSN (en privacy) richting Scandinavië of Duitsland/Oostenrijk?
- structurele ondersteuning van BSN gebaseerde pseudoniemen naast het BSN
- ondersteuning van pseudoniemen maakt ook applicaties mogelijk die nu niet mogelijk zijn om privacy/security redenen
- het eID-stelsel bevat reeds de essentiële bouwblokken (BSNk, DigiD Hoog)
- onderzoeken in pilots